

**РАДА БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ДЕНДРОПАРКІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ДЕНДРОЛОГІЧНИЙ ПАРК «ОЛЕКСАНДРІЯ» НАН УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЯ
БОТАНІЧНИХ САДІВ І ДЕНДРОПАРКІВ
В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

**Матеріали IV Міжнародної наукової конференції
До 225-річчя дендрологічного парку «Олександрія» НАН України**

23-26 вересня 2013 року

Біла Церква
2013

Голосова Е.В. Современные мировые тенденции в ландшафтной архитектуре и садово-парковом строительстве	74
Гордієнко О.О. Арбоскульптура, як новий напрямок використання рослин в урбанізованому середовищі	77
Горелов О.М. Еніологічні підходи у паркобудівництві	79
Косенко І.С., Пономаренко В.О., Грабовий В.М. Пейзажне різноманіття «Єлісейських полів» Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України	82
Кузнецов С.І., Левон Ф.М. Теоретичні передумови формування дендрофлори міст України у сучасних умовах	85
Маковський В.В. Нетрадиційне використання представників роду <i>Parthenocissus</i> Planch. в озелененні населених територій та рекультивації ландшафтів	88
Скакальська О.І., Онук Л.Л., Скоропляс І.О., Скакальський Р.В., Поліщук Л.П. Перспективи культивування рослин роду <i>Lonicera</i> L. в зеленому будівництві	90
Бессонова В.П., Іванченко О.Є. Розподіл деревних рослин парку ім. Б. Хмельницького м. Дніпропетровськ за відношенням до абіотичних екологічних чинників	93
Беляєва Е.О., Смирнов А.П. Формирование экологических групп растений живого напочвенного покрова на участках ухода за лесом	95
Васильєва Т.В., Немерцалов В.В., Коваленко С.Г. Інвазійні деревно – кущові рослини в парковій зоні приморських схилів	97
Галкін С.І., Драган Н.В. Динаміка всихання ялини звичайної (<i>Picea abies</i> (L.) Karst.) від короїда-типографа в дендрологічному парку «Олександрія» НАН України	99
Дем'яненко Л.В., Гладун Г.Б. Екологія штучних та природних фітоценозів Новгород-Сіверського Полісся	104
Дудка Т.А. Аналіз видового різноманіття кущів в лісах Придністров'я та їх інтродукція	107
Масальський В.П., Броун І.В. Ентомокомплекс насаджень «Нової території» дендрологічного парку «Олександрія»	109
Пидорич Ю.В., Оверченко І.Г. Відпад дерев основних паркостворюючих порід в дендрологічному парку «Олександрія» НАНУ	110
Плескач Л.Я. Біотестування техногенно забруднених вод дендропарку «Олександрія»	113
Плескач Л.Я. Ліхеноіндикація атмосферного повітря дендропарку «Олександрія»	118
Самсонова И.Д. Парковые и декоративные медоносы	122
Anisimova S. City park on coal mine spoil dump. results and perspectives of reclamation. Dendrological characteristics	123
Nadiradze T.G. Bioecology of artificial phytocenosis in Lagodekhi region	126
Petrova R., Plinkin V. City park on coal mine spoil dump. Reclamation results and perspectives. Soil and climatic characteristics	127

ОСВІТНЬО-ВИХОВНА ТА РЕКРЕАЦІЙНА РОЛЬ САДІВ І ПАРКІВ

Вербицький В.В., Бойко Є.О. Освітньо-виховна роль дендропарку «Юннатський» Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді	131
Галаган О.К., Юрчак Н.А. Значення оранжереї Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка	132
Легоняк Б.В., Чепурна І.В. Дуб Максима Залізняка – видатна пам'ятка природи Черкащини	134
Макарюк В.В. Сучасний стан збереження вікових дерев України (на прикладі дуба Максима Залізняка)	136
Мельон Е., Хелховська М. Освітньо-виховна роль ботанічного саду Варшавського університету	138

УДК 632.7: 635.9

Масальський В.П.

Білоцерківський національний аграрний університет, кафедра садово-паркового господарства

Броун І.В.

Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України, м. Біла Церква, Київська обл., 09113

ЕНТОМОКОМПЛЕКС НАСАДЖЕНЬ «НОВОЇ ТЕРИТОРІЇ» ДЕНДРОЛОГІЧНОГО ПАРКУ «ОЛЕКСАНДРІЯ»

Дендрологічний парк «Олександрія» є одним з найбільших і найстаріших ландшафтних парків України, основою для створення якого стала вікова діброва. Слід зазначити, що вік деяких дерев складає близько 400 років. Супутніми породами для дуба є клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata* Mill.) та інші. В 1999 році до історичної частини парку, площа якої складає 201,4 га, було приєднано територію вздовж річки Рось площею 95,5 га. Основу насаджень цієї території складають аборигенні види дерев, а також культури дуба червоного (*Quercus rubra* L.) та ясена зеленого (*Fraxinus lanceolata* Borkh.), які є кормовими рослинами для багатьох видів шкідників, чисельність яких за останні роки стрімко зросла через потепління клімату, що спричинило сприятливі умови для перезимівлі та розмноження різних видів фітофагів.

В 2011-2012 роках було проведено ентомологічне обстеження насаджень західної частини дендропарку «Олександрія» з метою виявлення найнебезпечніших видів шкідників, в результаті якого було виявлено тополевого павутинного (*Schizotetranychus populi* C. Koch.), липового галового (*Eriophyes tiliae* Nal.) та липового павутинного (*Schizotetranychus tiliarum* Herm.) кліщів; липову міль-малютку (*Stigmella tiliae* Frey.), тополевого п'ядуна-шовкопряда (*Biston strataria* Hufn.), пістряво-золотисту листовійку-

товстунку (*Cacoecia xylosteana* L.), непарного шовкопряда (*Ocneria dispar* L.), жовто-буру корову совку (*Xylina social* Rott.), зелену дубову листовійку (*Tortrix viridana* L.), листочкову ясеневу листоблішку (*Psyllopsiis fraxini cola* First.), дубову листоблішку (*Trioza remota* First.), дубову філоксеру (*Phylloxera coccinea* Heyd.), липову попелицю (*Eucallipterus tiliae* L.), липового слизового пильщика (*Caliroa annulipes* Klug.), дубову горіхотворку (*Neuroterus quercus-baccarum* L.), дубового мінуючого пильщика (*Profenusa pygmaea* Kl.), липового лубоїда (*Hylastinus tiliae* Sem.), травневого хруща (*Melolontha melolontha* L.) та осикового скрипуна (*Saperda carcharias* L.).

Ступінь заселеності кормових рослин шкідниками визначали за 5-ти бальною шкалою, запропонованою Г.В. Дмитрієвим [1] (табл. 1).

Таблиця 1. Ступінь заселеності шкідниками дерев в західній частині дендропарку «Олександрія» НАН України, 2011-2012 рр.

Вид шкідника	Рід дерев							
	<i>Quercus</i>	<i>Populus</i>	<i>Tilia</i>	<i>Fraxinus</i>	<i>Alnus</i>	<i>Salix</i>	<i>Acer</i>	<i>Ulmus</i>
<i>Eriophyes tiliae</i>	-	-	1	-	-	-	-	-
<i>Schizotetranychus tiliarum</i>	-	-	1	-	-	-	-	-
<i>Schizotetranychus populi</i>	-	1	-	-	-	-	-	-
<i>Stigmella tiliae</i>	-	-	1	-	-	-	-	-
<i>Biston strataria</i>	-	2	1	-	-	-	-	-
<i>Cacoecia xylosteana</i>	-	-	1	-	-	1	-	-
<i>Ocneria dispar</i>	-	1	1	-	1	1	1	-
<i>Xylina social</i>	-	-	1	-	-	1	1	-
<i>Tortrix viridana</i>	2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Psyllopsiis fraxini cola</i>	-	-	-	2	-	-	-	-
<i>Trioza remota</i>	2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Phylloxera coccinea</i>	1	-	-	-	-	-	-	-

<i>Eucallipterus tiliae</i>	-	-	3	-	-	-	-	-
<i>Caliroa annulipes</i>	-	-	1	-	-	-	-	-
<i>Neuroterus quercus-baccarum</i>	2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Profenusa pygmaea</i>	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Hylastinus tiliae</i>	-	-	1	-	-	-	-	-
<i>Melolontha melolontha</i>	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Saperda carcharias</i>	-	1	-	-	-	-	-	-

Встановлено, що найбільшого пошкодження насадженням «Нової території» дендропарку «Олександрія» завдавала *Eucallipterus tiliae*, ступінь заселеності якою рослин роду *Tilia* було оцінено у 3 бали. Менш небезпечними були *Biston strataria*, *Tortrix viridana*, *Psyllopsiis fraxini cola*, *Trioza remota* та *Neuroterus quercus-baccarum*, заселеність якими кормових рослин було оцінено у 2 бали. Інші види фітофагів помітної шкоди рослинам не завдавали.

Список літератури

1. Дмитриев Г. В. Защита зеленых насаждений от вредных насекомых. – К.: Будівельник, 1965. – С. 1–84.

Масальський В. П., Броун І. В.

Ентомокомплекс насаджень «Нової території» дендрологічного парку «Олександрія»

У статті подані результати ентомологічного обстеження насаджень «Нової території» дендрологічного парку «Олександрія». Оцінено заселеність насаджень шкідниками.

Масальский В. П., Броун И. В.

Энтомокомплекс насаждений «Новой территории» дендрологического парка «Александрия»

В статье приведены результаты энтомологического обследования насаждений «Новой территории» дендрологического парка «Александрия». Дана оценка заселенности насаждений вредителями.

Masalskiy V. P., Broun I. V.

Entomocomplexes of plantations of «New territories» of dendrological park «Olexandria»

The results of entomological surveys plantings of the "New Territories" of dendrological park "Alexandria" has investigated. The estimation of the population of pest plants has done.